

Birthe Kjærsgaard
Avlschef
Østdanmark

Forebyg forurening af frøpartiet og af frømarken

De største ukrudtsproblemer for frøavlens skabes af græsukrudt. Det kan dels spredes vegetativt, hvor f.eks. underjordiske udløbere gror ind i marken, og dels med frø som kommer ind i marken med dyr, med vinden og endelig, den vi selv er skyld i – med maskiner. Frøspredning med maskiner er årsag til de mest alvorlige forureninger af arealer, der ellers kunne være velegnet til frøavl

Der er masser af vindturbulens omkring køretøjerne på vejene. Står græsserne i vejkanterne med modne frø, bliver der blæst frø ind på markerne, der støder op til vejen. Er det en frømark, er kanterne afslået før blomstring for at undgå fremmedbestøvning, men ud for alle andre afgrøder er det kutyme at kanterne afslås, efter de tidligste græsarter har blomstret og udviklet spiredygtige frø. Vær derfor altid ekstra omhyggelig med græsukruds-bekæmpelsen i alle markkanterne og i alle afgrøder.

Nogle frøavlere er dog heller ikke selv helt uskyldige. Transport af råvaren fra mark til lager skal foregå i vogne dækket med presenning. På sin egen ejendom kan man jo gøre, som man vil, men det er ikke i orden, at forurene naboens marker med vogntræk uden presenning. Frøet mangler desuden også i egen råvarebunke.

Læg presenning på din vogn med græsfrø inden det skal transporteres

Kantproblemer bliver til markproblemer

Når først ukrudtsgræsser er kommet ind i marken fra kanterne af, fortsætter deres vej ind i marken. Mejetærskerne er brede og de fleste høster også den yderste meter med. Græsukrudsfrøene fra yderste kant kommer hurtigt 5-6 meter ind i marken og herfra videre.

Forskellige græsarter har hver deres foretrukne levesteder. Nogle arter invaderer som første art en plet eller et område hvor konkurrencen fra anden vegetation er lille. Hejre hører til i den kategori. Har

man sprøjtet de vedvarende græsser ud i kanten med Roundup, er der næsten med garanti gold og blød hejre det følgende år. Frøene fra gold og blød hejre er bestemt ikke golde, men frøet mister spireevnen efter et enkelt år. En væsentlig grund til gold hejres succesfulde fremfærd er den lange stak, som bevirker at frøene hænger i alt, også i soldene på mejetærskeren. I de storfrøede græsarter er det dog specielt blød hejre vi frygter, da frø herfra er svære eller umulige at rense fra råvaren.

Væselhale, alm. rapgræs og agerrævehale

Langstakket væselhale minder på mange måder om gold hejre. Frøene er med lang stak, der hænger i alt, og frøene er meget spirevillige efter høst fra sommer til sent efterår. Væselhale er ikke konkurrencestærk, men den kommer i alle åbne områder som eksempelvis sprøjtespor eller i svagt etablerede afgrøder. Men også disse frø mister spireevnen inden for få år.

Alm. rapgræs har et overfladisk rodsystem og har behov for tilførsel af vand i hele vækstperioden. Derfor starter forureningen normalt i lavninger hvor jorden er fugtig. Herfra er der rig mulighed for at trække ukrudtsforureningen ud i marken. Frø fra alm. rapgræs bibeholder spireevnen i flere år.

Agerrævehale er på fremmarch i Danmark og det græsukrudt, vi frygter allermost i græsfrøavlens. Agerrævehalens største konkurrencefordel er den korte tid, der går fra planten er fremspiret, til den har udviklet spiredygtige frø. I foråret kan en ny generation være klar 6-7 uger efter fremspiring af moderplanten. Desværre er agerrævehale også den plante, som hurtigst danner resistens overfor vores ukrudtsbekæmpelsesmidler.

De forskellige græsukrudsarter hver sin evne til at invadere vores dyrkede arealer. Fælles for dem alle er, at de kan forårsage udbytte-tab i kornafgrøderne, og i frøafgrøderne kan de være ødelæggende for avlen.

Lokaliser dit græsukrudt og slå arealerne ned før frøene er modne og spiredygtige

Kør uden om med mejetærskeren eller i det mindste – tænk over, hvor halmstriben trækkes hen, når der tærskes et område med græsukrudt.

Mejetærskeren – hold den ren

En effektiv flytbar kompressor og støvsuger burde være hver mands eje. Specielt hvis man dyrker frø eller har marker med græsukrudt, som ikke må slæbes til andre marker.

Det er ikke manna fra himlen – men græsfrø fra vogn uden presenning, der falder ned på forruden!

Tænk over den rækkefølge som afgrøderne og markerne skal tærskes i. Har man én mark med agerrævehale så tærsk marken til sidst, lige før mejetærskeren skal gøres hovedrent. Du skal også tage høsthjælperne i ed; er der agerrævehale hvor mejetærskeren kørte sidst, så skal maskinen endevendes, ligegyldigt hvor meget regnbygerne truer.

Afpudsning langs markkanten er en sikker måde at forhindre frøspredning fra vejkanterne ind i marken

Husk rengøring af mejetærskeren hjemme på fast bund eller alternativt i marken, så uønskede frø forbliver i den mark de kommer fra

Halmpressere – effektive græsukrudtspredere

Presseren får skyld for meget og desværre ikke uden grund. Det er svært men ikke umuligt at få rengjort en halmpresser, så der ikke er græsukrudsfrø tilbage i maskinen, hvis den kommer fra et areal med græsukrudt. Introduktion af nye græsukrudsarter til en ejendom sker meget ofte med presseren.

Indslæbt agerrævehale fra fremmed halmpresser tre år tidligere. Markens historik: Høsthjælp efterfulgt af vinterhvede, ærter og nu 1. års engrapgræs. På den pågældende ejendom var der ikke tidligere konstateret agerrævehale

Aftal at presseren skal være rengjort når den ankommer, og selvfølgelig også når den kører fra arealet

Agerrævehale er den art, vi skal være mest på vagt over for at undgå at få spredt yderligere. Måske skal der sprøjtes ekstra, og måske skal der håndluges. En hurtig aktiv indsats, kan komme mange fold retur i sparede kemikalieudgifter og større indtjening. Græsukrudsforurenede arealer betyder, at der ikke længere er frit valg i forhold til afgrødevalg og jordbehandlingsmetode, og fordi græsukrudt kan være stærkt udbyttabsgivende i alle afgrøder.

Noter dig hvor presseren starter – og ikke mindst – hvor første balle bliver sat af

Frøafgrøden – vær klar til at håndluge

Håndlugning af frømarken kan være en god idé, specielt i afgrøder som skal høstes i mere end et år. Én enkeltstående plante det ene år bliver hurtigt til en koloni det næste år. Er der større områder af frømarken som er forurenede med planter hvis frø er svært frarenselige, bør varen opdeles. Skal frøfirmaet specialrense partiet, vil det altid betyde et større rensesvind. Endelig er der måske områder i marken, man helt bør undlade at tærskes. Det kan være den yderste meter eller to, men det kan også være en lavning, der er så forurenede, at det bedst kan betale sig ikke at høste den med. Rådfør dig med din frøavlsskulent, måske kan der være en alternativ anvendelsesmulighed som slætgræs, hvis beslutningen tages i tide. I DLF ønsker vi at levere kvalitetsfrø "Made in Denmark" til vores kunder. Det kan kun lade sig gøre, hvis vi sammen holder stramt fokus på græsukrudsbekæmpelse i hele sædskiftet med alle lovlige midler.

Ny forening i støbeskeen

Vi planlægger at oprette "Foreningen til Udryddelse af Agerrævehale i Danmark". Vi håber, at alle nuværende og kommende frøavlere bakker op om initiativet og sætter alle kræfter ind på at give denne skadedyr maksimalt modtryk. 🌱

Afslået stribe langs markkant. Herved kommer mejetærskeren ikke for tæt på bræmmen af ukrudtsgræsser langs kanten, og yderligere forurening af marken forebygges